

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN !

A Győri Ítéltábla dr.Bakucz András ügyvéd által képviselt felperesnek dr.Bánátné dr.Makrai Ilona ügyvéd által képviselt I.r. és dr.Tóth Csaba jogtanácsos által képviselt II.r. alperes ellen tulajdonjog megállapítása iránt a Vas Megyei Bíróság előtt folyamatba tett perében Szombathelyen, 2006.évi szeptember hó 18.napján kelt P.20.507/2005/62.szám alatt hozott közbenső ítélet ellen a felperes részéről 69.sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán meghozta a következő

k ö z b e n s ő í t é l e t e t :

Az ítéltábla a megyei bíróság közbenső ítéletét részben megváltoztatja, megállapítja hogy néhai ... és az I.r. alperes élettársi kapcsolata 1993.év elejétől kezdődően állt fenn.
Egyebekben a közbenső ítéletet helybenhagyja.

A közbenső ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s :

A megyei bíróság fellebbezéssel támadott közbenső ítéletében megállapította, hogy néhai ... és az I.r. alperes 1999.ősze és 2004.április 8.napja közötti időben élettársi kapcsolatban éltek.

Ítéletének indokolása szerint a perben a felperes - mint néhai ... egyetlen törvényes örököse - két kereseti kérelmet terjesztett elő. Első keresetében a ... szám alatt lévő ...hrs-ú ingatlan vonatkozásában annak megállapítását kérte, hogy néhai ...1/2 arányban tulajdon jogot szerzett, mivel az elhunyt és az I.r. alperes 1993.év elejétől kezdődően élettársi kapcsolatban éltek.

Második kereseti kérelmében az I.r. alperest 18.862.191 Ft és ennek 2004.április 1.napjától számított törvényes mértékű késedelmi kamatainak megfizetésére kérte kötelezni arra hivatkozással, hogy az I.r. alperes a b.-i ingatlanokkal kapcsolatos szerződésekből járó 2004.március 27. és március 31.napján átutalt összesen 75.448.763 Ft-tal a néhai felé nem számolt el.

A megyei bíróság szerint a felperes első kereseti kérelme vonatkozásában az általa meghatározott Ptk.578/G.§./1/ bekezdésében megjelölt jogcím az irányadó, a második kereset jogcímeként meghatározott adásvételi szerződésből eredő kötelmi igényt azonban nem fogadta el. Álláspontja szerint a második kereset vonatkozásában is abban kell állást foglalnia a megyei bíróságnak, hogy a felperes néhai édesapja és az I.r. alperes élettársi kapcsolatban éltek-e vagy sem. Így a jogalap körében a Pp.213.§./3/ bekezdése alapján mindkét keresetre kiterjedően közbenső ítéletet hozott.

Hivatkozása értelmében az élettársi jogviszony magába foglalja azt, hogy a felek éljenek együtt, rendelkezzenek közös háztartással, köztük érzelmi és gazdasági közösség álljon fenn, harmadik személyekkel szemben összetartozásukat minden vonatkozásban vállalják, hosszútávú gazdasági együttműködésre törekedjenek.

A fentiekre tekintettel a bizonyítási eljárás során azt vizsgálta, hogy az összes tényállási elem együttesen fennáll-e. Álláspontja szerint kevés az élettársi kapcsolat megállapításához az, hogy a felek együtt élnek, a mindennapokban együtt gazdálkodnak, és harmadik személyekkel szemben vállalják az együvé tartozást. Az élettársi kapcsolat megállapítása akkor lehetséges, ha az említett ezen feltételek mellett megvalósul a hosszútávú gazdasági célok érdekében való együttműködés is.

A bizonyítékok mérlegelése körében a felperes által meghallgatni kért tanúk vallomásából azt állapította meg, hogy a néhai és az I.r. alperes együtt laktak, együtt éltek, együtt dolgoztak, tehát a mindennapokban együtt jelentek meg, kapcsolatukat kívülállók felé is felvállalták. Ugyanakkor az I.r. alperes által bejelentett tanúk akként nyilatkoztak, hogy a néhai és az I.r. alperes a b.-i ... üzlet feletti lakásban, illetve a ... utcai lakásban nem laktak együtt. Az ellentmondó tanúvallomások alapján a megyei bíróság tényként csak azt tudta megállapítani - amit az I.r. alperes személyes előadása során is elismert - hogy 1998.év óta lakott a néhaival egy lakásban.

Ugyanakkor álláspontja szerint az egy lakásban való együttlakás és a mindennapokban való együttélés az élettársi kapcsolat megállapításához nem elegendő, ahhoz vizsgálni kell az együttélők belső gazdasági együttműködését is.

E körben a korábbi bontóperi iratok tartalmának döntő jelentőséget nem tulajdonított, mivel az I.r. alperes bontóperében a bizonyítási eljárás nem arra irányult, hogy a jogi értelemben vett élettársi kapcsolat fennállt-e az I.r. alperes és a néhai között.

Azt vizsgálta, hogy néhai és I.rendű alperes között a gazdasági együttműködés, a hosszútávú gazdasági célok érdekében történő közös gazdálkodás mikortól valósult meg.

T.-né dr.H. E., K. M. és D. Sz. B. tanúk vallomása alapján megállapította, hogy 1999.őszétől kezdődően a b.-i ingatlanok adásvételével kapcsolatosan a néhai és az I.r. alperes között hosszútávú gazdasági együttműködés létesült. Az ezt megelőző időszakra vonatkozóan a két ellentétes érdekkörökhöz tartozó tanúk ellentétes nyilatkozatokat tettek a gazdasági együttműködésre vonatkozóan, ezért korábbi időszakra a bíróság az élettársi kapcsolat fennállását nem találta megállapíthatónak. Ezt megelőző időszakra ugyanis nem volt a felek között hosszútávú gazdasági együttműködés. A közös szórakozások, a külföldi utazások költségének megfizetése szoros érzelmi kötődés okán pedig élettársi kapcsolatot nem eredményez.

A közbenső ítélet ellen a felperes 69.sorszám alatt fellebbezést nyújtott be. Elsődleges fellebbezésében a Pp.253.§./2/ bekezdése alapján kérte a közbenső ítélet megváltoztatását és a keresetének történő teljes helyt adást, annak megállapítását, hogy néhai édesapja és az I.r. alperes között 1993.év elejétől élettársi kapcsolat állott fenn édesapja haláláig.

Másodlagos fellebbezésében a közbenső ítélet hatályon kívül helyezését kérte a Pp.252.§./2/ és /3/ bekezdésére hivatkozással, mivel a tényállás megalapozatlan, téves és hiányos, így a jogalap körében a bizonyítási eljárás nagy terjedelmű kiegészítése szükséges. A tényállás megalapozatlanságával kapcsolatban előadta, hogy a megyei bíróság nem vett figyelembe több olyan okirati bizonyítékot, amelyek rendelkezésre álltak. Tévesen állapította meg, hogy a néhai az életközössége megszakadását követően 1992.év után is aszám alatti ingatlanban lakott, ide csak dolgozni járt, hiszen itt volt a műhelye.

A v.-i ingatlant a néhai nem 2 millióért, hanem 4.250.000 Ft-ért értékesítette. Ezen ingatlan értékesítésével kapcsolatban pedig a néhai az I.r. alperessel együtt járt el, ami szintén a korábbi közös gazdálkodást, egymás gazdasági ügyeivel való befolyást támasztja alá.

Tévesen jutott arra az álláspontra a megyei bíróság, hogy a ... utcai ingatlan vételárából a néhai az ...Kft.-nél részvényt csomagot vásárolt. E körben a

Budapest Bank megkeresésre adott válaszát kell figyelembe venni és ebből megállapítható, hogy a fentiek a valóságnak nem felelnek meg.

A néhai a vállalkozását nem 2000-ben szüntette meg, hanem a műhely 2002.év elejéig működött. Ezt igazolják az APEH által megküldött adóbevallások is.

Helytelenül állapította meg a megyei bíróság, hogy a néhai és az I.r. alperes a ...utcában nem laktak együtt. E körben döntő jelentőséggel bír az I.r. alperes lányának H. R.-nak a bontóperi iratok 7.számú jegyzőkönyvében megtett tanúvallomása, amely azt igazolja, hogy az I.r. alperes a néhaival együtt költözött be ezen ingatlanba. Ezen túlmenően más tanúk vallomása is alátámasztja ezt a tényt.

Az I.r. alperes nevén szereplő ...szám alatti ingatlanban pedig a néhai az I.r. alperessel 1997.karácsonyán költözött be, ekkor még lakhatási engedély sem volt. Téves a megyei bíróságnak az az álláspontja, hogy a ...utcai ingatlan kizárólag az I.r. alperes anyagi ráfordításaiból és az ő döntési joga alapján készült. E körben a megyei bíróság az ellentétes és érdektelen tanúvallomásokat nem vette figyelembe és nem értékelte.

Tévesen állapította meg, hogy a b.-i ingatlanokra vonatkozó adásvételi szerződés során egy vitát követően került arra sor, hogy a néhai is tulajdoni hányadot szerezzen. Ennek ellentmond az érdektelen P. O. tanú vallomása. Az I.r. alperes jogi képviselője által korábban írt beadványokban is közösen vásárolt b.-i telkekről és közösen felvett hitelekéről volt szó.

Tévesen értékelte a megyei bíróság az I.r. alperes vallomásaiban tapasztalható érdemi ellentétet a b.-i telkek kifizetett és felvett vételárával kapcsolatban, hiszen a 30 millió Ft-ból a néhaira eső 7.500.000 Ft-ról az I.r. alperes ellentétes nyilatkozatot tett, egyrészt a néhai átvette-e a pénzt avagy az általa visszatartásra került.

A hatályon kívül helyezés körében hivatkozott arra is, hogy a 37.sorszámú tárgyalási jegyzőkönyv első és második oldala alapján megállapítható, hogy T.-né dr.H. E. tanú a számbavétel után a tárgyalótermet nem hagyta el és ezt követően jelen volt amikor az eljáró bíró személyében történt változásra figyelemmel a per iratai ismertetésre kerültek. Ezt követően került csak sor a tanú érdemi nyilatkozatainak megtételére, ez pedig lényeges eljárási szabályszegésnek minősül.

A megyei bíróság megsértette a Pp.221.§./1/ bekezdésében foglaltakat és a bizonyítékokat nem megfelelően és nem kellően értékelte, ez a tény a közbenső ítélet indokolásából nem tűnik ki. Ezen túlmenően a felperes által felajánlott bizonyítást a megyei bíróság mellőzte, ennek azonban indokát nem adta. Megsértette a Pp.206.§-át is, mivel a bizonyítékokat sem egyenként, sem összességében nem értékelte, a nagy terjedelmű bizonyítás anyagát a közbenső ítélet csak felületesen tartalmazza.

A felperes és az alperesi tanúk vallomását nem ütköztette az eljárás egyéb adataival, és nem volt figyelemmel arra, hogy az alperesi tanúk nem tekinthetők érdektelennek, nem láthattak bele a felek belső viszonyaiba.

A közbenső ítélet nem értékelte a rendelkezésre álló okirati bizonyítékokat. E körben kiemelten hivatkozott az I.r. alperes vonatkozásában folyamatban volt bontóperi iratok tartalmára, így H. R., H. I. és T. K. tanúvallomására.

Ezen okiratok, illetve tanúvallomások értékelése alapján egyértelműen megállapítható, hogy a néhai és az I.r. alperes 1992.őszétől kezdődően már élettársi viszonyban éltek. Ezt a megállapítást kellőképpen alátámasztja a bontóperi eljárásban meghallgatott Sz. I.-né és T. E. tanúvallomása.

A megyei bíróság nem értékelte, hogy az I.r. alperes jogi képviselője T.-né dr.H. E. 2004.november 3.napján kelt levelében a néhait az I.r. alperes élettársaként jelölte meg és dr.B. M. közjegyző részére 2005.február 24.napján kelt írásbeli bejelentésében a néhaival közösen vásárolt b.-i ingatlanokhoz néhaival közösen felvett kölcsönökről írt.

Hangsúlyozta, hogy az I.r. alperes nem szavahihető, mivel nyilatkozatait az eljárás adatainak megfelelően többször megváltoztatta. Ugyanakkor a bejelentett tanúkat is a meghallgatásuk előtt befolyásolni akarta.

Kiemelten hivatkozott arra, hogy K. P., V. L., dr.T. Gy., E. J.-né, M. S. és L. T. érdektelen tanúk vallomásából is az állapítható meg, hogy a néhai és az I.r. alperes élettársként éltek együtt már a ...utcai ingatlanban is.

A közbenső ítéletben foglaltaktól eltérően a korábbi alkalmazottak és hozzátartozóik vallomása alapján az I.r. alperes állításával szemben megállapítható, hogy a műhely jól működött, jó bevételt termelt és annak működésébe, főleg az abból származó anyagi javak kivétele érdekében az alperes is belefolyt, bőrkötet árazott át, árakat szabott meg, a kasszából pénzüsszegekkel rendelkezett. Kiemelkedően fontos, hogy több tanú is úgy nyilatkozott, hogy az építkezés során a műhely bevételeiből is kerültek

kifizetésre a ...utcai építkezés számlái. Ezt igazolta Sz. Z., P.-né H. É. M. és H. J. érdektelen tanúk vallomása.

Kiemelten hivatkozott arra, téves a megyei bíróság jogi álláspontja az élettársi jogviszony törvényi feltételei vonatkozásában, mivel a bíróság szerint csak akkor lehetséges az élettársi kapcsolat megállapítása, ha a felek között hosszú távú gazdasági célok érdekében történő együttműködés megállapítható.

A Kommentár és a bírói gyakorlat nem tartalmaznak olyan további feltételt, hogy a feleknek hosszútávú célok érdekében kellene együttműködniük. Álláspontja szerint a perbeli esetben azonban ez utóbbi is megvalósult.

A Ptk.578/G.§-ához fűzött Kommentár az élettársi viszonyt házasságkötés nélküli érzelmi kapcsolaton alapuló közös háztartásban való együttélésként aposztrofálja, amelynek körében vita esetén a felek közös cél érdekében való együttműködésének, vagyis a közös életvitelnek és a jövedelmek közös célra történő felhasználásának tulajdonít jelentőséget.

Ugyanakkor az általa meghivatkozott eseti döntések értelmében a közös lakásban való együttélésnek, a szexuális kapcsolat fennállásának, valamint a pénzkezelés módjának nem lehet döntő jelentőséget tulajdonítani, ezen elemek hiánya sem zárja ki önmagában az élettársi jogviszony megállapítását.

Helytelenül járt el a megyei bíróság amikor a kötelmi igényként előterjesztett második kereseti kérelem vonatkozásában is az élettársi jogviszonnyal kapcsolatos jogszabályi rendelkezés feltételeit vizsgálta. Hangsúlyozta, hogy ez adásvételi szerződésből fakadó kötelmi jellegű elszámolási igényt jelent, ez nem minősül dologi hatályúnak.

A második kereseti kérelemmel kapcsolatban nyomatékosan figyelembe kell venni, hogy az I.r. alperes a jelen perben a személyes meghallgatás előtt írásbeli beadványaiban és a későbbiek során ellentétes nyilatkozatot tett a néhaira eső vételárrész vonatkozásában, a néhai azt tőle mégsem kapta meg, mert ő visszatartotta.

A felperes az I.r. alperes csatlakozó fellebbezése tekintetében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte.

Az I.r. alperes a Pf.3.sorszám alatti csatlakozó fellebbezésében a közbenső ítélet megváltoztatását kérte akként, hogy az ítélőtábla a felperes keresetét a jogalap tekintetében teljes egészében utasítsa el, mivel a néhaival fennálló

kapcsolata 1999.őszétől sem minősülhet élettársi jogviszonynak. A felmerült perköltség megfizetésére a felperest kérte kötelezni.

Csatlakozó fellebbezésének indokolásául előadta, hogy a megyei bíróság a széleskörű bizonyítási eljárás adatait az eljárási és anyagi jogszabályoknak megfelelően értékelte és helyesen jutott arra a következtetésre, hogy az élettársi jogviszony a felperesi keresetben megjelölt időszakról nem áll fenn, mivel annak meglétét a felperes kétséget kizáróan nem tudta bizonyítani.

Ugyanakkor hangsúlyozta, hogy 1999.őszétől sem nyert kétséget kizáró módon bizonyítást a néhaival fennálló élettársi kapcsolatának megléte. Azt elismerte, hogy a néhaival szoros érzelmi kapcsolatban állt, ez azonban önmagában az élettársi kapcsolat megállapítására nem ad alapot.

A jogszabályi rendelkezés és a bírói gyakorlat értelmében az élettársi jogviszony további feltétele egyrészt a mindennapi életvitel során, másrészt döntően a jelentősebb vagyoni tevékenységekben is megnyilvánuló gazdasági együttműködés, azaz a gazdasági közösség fennállása.

E körben kiemelten hivatkozott arra, hogy azt kell vizsgálni a perben, létezett-e olyan közös jövedelem és létezett-e olyan közös gazdasági cél, amelynek megvalósulása érdekében mindkét fél közös egyetértésben jövedelmét egy célra áldozta volna fel. Hangsúlyozta, hogy a felperesi oldal nem tudta ezt bizonyítani, sem a közös jövedelmet, sem a közös gazdasági célt.

Kiemelte, hogy a néhai a b.-i ingatlanokkal kapcsolatos adásvételi szerződésbe kizárólag névleg került bele, mindenfajta anyagi hozzájárulás nélkül. Ezt a tényt a tanúként meghallgatott T.-né dr.H. E. korábbi jogi képviselőjének a tanúvallomása is megerősítette. A néhai ugyan szóbeli ígéretet tett arra, hogy a b.-i ingatlanok adásvételével kapcsolatban a reá eső részt kifizeti az l.r. alperesnek, de ezen ígéretét megszegte és végül egyáltalán nem járult hozzá anyagilag a földvásárláshoz, azt kizárólag ő finanszírozta. Az anyagilag teljesen egyoldalú kapcsolat pusztán kikényszerített szerződések okán élettársinak minősíteni nem lehet.

Hivatkozott a néhai 2004.április 8.napján kelt búcsúlevelében foglaltakra is, amely bizalomvesztésről és arról szól, hogy nincs hosszútávú együttműködés, közös gazdasági cél, hiszen nem volt közös vállalkozásuk. Így a gazdasági együvé tartozás és a közös életvitel sem állapítható meg.

Az ítéletábra a felperes fellebbezését alaposnak, míg az l.r. alperes csatlakozó fellebbezését alaptalannak találta.

Az ítéltábla elsődlegesen a felperes hatályon kívül helyezésre vonatkozó fellebbezési kérelmét bírálta el. E körben a felperes arra hivatkozott, hogy a tanúként meghallgatott T.-né dr.H. E. jelen volt, amikor az eljáró bíró személyében történt változásra figyelemmel a per iratai ismertetésre kerültek. Ugyanakkor hivatkozott arra is, hogy a megyei bíróság megsértette a Pp.206.§-át és a 221.§./1/ bekezdésében foglaltakat.

A tanúbizonyítás vonatkozásában a Pp.172.§./1/ bekezdése kimondja a tanú a tárgyaláson és a bizonyítási eljárásnál kihallgatása előtt nem lehet jelen. A bíróságnak e szabály megtartására ügyelnie kell és a még ki nem hallgatott tanút a tárgyalóteremtől lehetőleg távol kell tartani. A tanú előzetes jelenléte azonban nem vonja maga után azt, hogy a tanú nem hallgatható ki, az ügyről való tudomását, tényismeretét a hamis tanúzás következményeire való figyelmeztetés után nem mondhatja el.

A Pp. csak a 169.§-a ellenére kihallgatott tanú vallomásáról rendelkezik úgy, hogy bizonyítékként nem vehető figyelembe. Mindezekből az következik, hogy a tanúnak a tárgyaláson való előzetes jelenlétét tanúvallomásának, mint bizonyítéknak a mérlegelésénél lehet figyelembe venni. (BH.1999.évi 260.szám eseti döntés)

A fentiek alapján tehát a tanúnak a meghallgatása előtti jelenléte olyan lényeges eljárási szabálysértésnek nem minősül, amely a közbenső ítélet hatályon kívül helyezését indokolná.

Ezt követően az ítéltábla azt vizsgálta, hogy a közbenső ítélet a felperes fellebbezésében foglaltak szerint megsértette-e a Pp.206.§./1/ bekezdését, illetve a Pp.221.§./1/ bekezdésében foglalt előírásokat.

A Pp.206.§./1/ bekezdése kimondja a bíróság a tényállást a felek előadásának és a bizonyítási eljárás során felmerült bizonyítékoknak egybevetése alapján állapítja meg; a bizonyítékokat a maguk összességében értékeli és meggyőződése szerint bírálja el.

A Pp.221.§./1/ bekezdése szerint az ítélet indokolásában röviden elő kell adni a bíróság által megállapított tényállást az arra vonatkozó bizonyítékok megjelölésével, hivatkozni kell azokra a jogszabályokra, amelyeken a bíróság ítélete alapszik. Meg kell röviden említeni azokat a körülményeket, amelyeket a bíróság a bizonyítékok mérlegelésénél irányadónak vett, végül utalni kell azokra az okokra, amelyek miatt a bíróság valamely tényt nem talált bizonyítottnak, vagy amelyek miatt a felajánlott bizonyítást mellőzte.

A bizonyítás körében végzett mérlegelés a bíróság bizonyítási tevékenységének szerves része. A bíróság ezt a tevékenységét a felek és a bizonyítás egyéb alanyainak kirekesztésével maga végzi. A mérlegelés tehát kizárólag bírói perbeli cselekmény, lényegében következtetési művelet, amelyben a bíróság megállapítja az egyes bizonyítékok bizonyító erejét, és a bizonyítás egészét, valamint az egyéb körülményeket is figyelembe véve dönt afelől, hogy bizonyítandó tények fennállanak-e vagy sem. A mérlegelés köre tehát tágabb a bizonyítás körénél, mivel a ténymegállapítás köre is tágabb annál. Így a bíróság mérlegelési tevékenysége többrétű, mivel a feleknek, illetőleg a per egyéb résztvevőinek a magatartását és a perbehozott bizonyítékokat is mérlegeli.

Ugyanakkor a fentebb meghivatkozott Pp.221.§./1/ bekezdése értelmében a bíróságnak a határozatát mindig a szükséges mértékben kell megindokolnia. A szükségesség körét pedig az adott ügy jellege és az eljárás során tisztázásra váró körülmények terjedelme határozza meg. Az ítélet indokolásában kell rögzítenie a mérlegelés körében irányadónak vett körülményeket is. Az ítélet indokolásában pedig foglalkozni kell a felek részéről előterjesztett és nem teljesített bizonyítási indítványokkal, egyéb kérelmekkel is.

A fentiek alapján az ítélőtábla álláspontja szerint közbenső ítéletében a megyei bíróság a mérlegelési és indokolási kötelezettségének - a bizonyítási eljárás nagy terjedelmére tekintettel - nem teljes körűen tett eleget, valamint a közbenső ítéletben az élettársi kapcsolat megállapítására vonatkozó téves jogi álláspontja is kihatással volt a mérlegelési és az indokolási kötelezettség mértékére. Ez azonban a közbenső ítélet hatályon kívül helyezését nem indokolja, mivel a kiegészítéshez szükséges eljárási adatok rendelkezésre állnak.

Az ítélőtábla alaptalannak találta a felperes azon fellebbezési érvelését, hogy tévedett a megyei bíróság amikor a második kereseti kérelme vonatkozásában, - amely a b.-i ingatlanokkal kapcsolatos adásvételi szerződésekből a néhaira eső vételár megfizetésére vonatkozott - a kereseti kérelemtől eltérően a kötelmi jogcím helyett az élettársi kapcsolat fennállását vizsgálta.

E körben az eljárás adatai alapján tényként állapítható meg, hogy 1999.november 12.napján hat külterületi ingatlant vásárolt meg a néhai az I.r. alperes és P. N.. A (a.). és a (b.).hrsz-ú ingatlanokat az I.r. alperes és P. N. vette meg 1/2-1/2 arányban, míg a (c.).hrsz-ú ingatlanokat 1/2 arányban P. N.,

1/4-1/4 arányban az l.r. alperes és néhai. Az ingatlanok vételára 55 millió Ft volt.

Az ítéltábla álláspontja szerint a megyei bíróság helyesen, a jogszabályi előírásoknak és a széleskörű bírói gyakorlatnak megfelelően járt el, amikor a felperes kötelmi jogcímen előterjesztett keresetét dologi hatályú igényként bírálta el.

A Ptk.116.§-ának /2/ bekezdése szerint az ingatlan-nyilvántartás a tulajdonjog és más jogosultságok fennállását csak akkor tanúsítja hitelesen, ha a jogszabály kivételt nem tesz. E vonatkozásban a Ptk.578/G.§./1/ bekezdése törvényes vélelmet létesít arra vonatkozóan, hogy az élettársak az együttélésük alatt a szerzésben való közreműködésük arányában szereznek közös tulajdont, ha pedig a közreműködés aránya nem állapítható meg, azt azonos mértékűnek kell tekinteni.

A hivatkozott törvényhely alapján tehát az élettársnak el nem évülő dologi jogi igénye van arra nézve, hogy az ingatlan-nyilvántartáson kívül szerzett tulajdonjogát az ingatlan-nyilvántartás - élettársi közös szerzés jogcímén - a Ptk.116.§-ának /1/ bekezdése alapján feltüntesse. E jogának érvényesíthetősége nem feltételezi sem az élettársi kapcsolat megszakadásának, sem pedig az élettársi közös vagyon megosztására irányuló igényének az egyidejű érvényesítését, és nincs jelentősége az élettársi közös vagyontárgyakra vonatkozó tulajdoni igénye, illetőleg annak mértéke szempontjából annak sem, hogy az élettársi kapcsolat tartama alatt megszerzett vagyontárgyakra vonatkozóan a harmadik személyekkel megkötött adásvételi szerződésben mindkét élettárs vagy csak valamelyikük szerepelt-e vevőként, és ennek megfelelően az ilyen módon megszerzett ingatlan tulajdonjoga, mindkét élettárs vagy csak valamelyikük javára került-e bejegyzésbe az ingatlan-nyilvántartásba, úgyszintén annak sem, hogy az előbbi esetben az élettársak tulajdoni hányada egymással azonos, vagy egymástól eltérő mértékű-e. Nem feltétele ezért az élettársi közös szerzés jogcímén alapuló és a szerzésben való közreműködés arányának megfelelő tulajdoni igény érvényesítésének az sem, hogy a közösen megszerzett vagyontárgyakra vonatkozóan az élettársak által együttesen vagy külön-külön harmadik személyekkel megkötött adásvételi vagy más szerződést az igényt érvényesítő élettárs előzetesen megtámadja.

Más kérdés, hogy a közös szerzés törvényes vélelmével szemben bármelyik élettárs bizonyíthatja azt, hogy az élettársi kapcsolat tartalma alatt megszerzett valamely vagyon, vagy vagyonszaporulat azért nem képezi az élettársak közös tulajdonát, mert az valamelyik élettárs különvagyona. (BH.2002.évi 229.számú eseti döntés)

A fentiek értelmében - mivel az élettársi együttélés ideje alatti szerzésről van szó - a megyei bíróság a kereseti kérelemtől eltérően helyesen állapította meg, hogy a második kereseti kérelem jogcíme nem kötelmi jogviszonyból ered, hanem dologi hatályú élettársi jogviszonyból. Ehhez pedig nem volt szükség arra, hogy az I.r. alperes a büki ingatlanokkal kapcsolatos adásvételi szerződést megtámadja, avagy a szerződések érvénytelenségének a megállapítását kérje.

Az elsőfokú döntés érdemét illetően az ítéletábra osztotta a felperes azon fellebbezési érvelését, miszerint megalapozatlan a megyei bíróság azon jogi álláspontja, amely az élettársi jogviszony fennállásának konjunktív törvényi feltételeként határozta meg a hosszútávú gazdasági cél érdekében való együttműködést.

A megyei bíróság által meghivatkozott Ptk.685/A.§-a értelmében az élettárs fogalmi kelléke, hogy a felek éljenek együtt házasságkötés nélkül, rendelkezzenek közös háztartással, továbbá közöttük érzelmi és gazdasági közösség egyaránt fennálljon. A Legfelsőbb Bíróság Pfv.II.20.759/1993/4.számú döntésében kimondta, hogy az élettársi kapcsolat fogalma feltételezi a közös lakásban való együttélést, a közös háztartás fenntartását, az érzelmi és a gazdasági közösség fennállását, valamint, hogy kifelé az összetartozásukat minden vonatkozásban vállalják. Ezen tényállási elemek együttes megvalósulása esetén az életközösség fennállását meg kell állapítani.

Az élettársi kapcsolat tehát érzelmi, vagyoni és érdekközösséget tételez fel. Így önmagában az együttlakás ténye, vagy a házasság felbontás után fenntartott nemi kapcsolat az élettársi jogviszony megállapításához nem elegendő, szükséges az is, hogy az érdekeltek közösen intézzék anyagi ügyeiket, gazdasági téren együttműködjenek.

A bírói gyakorlat nem tulajdonít jelentőséget az élettársi viszony megállapíthatósága körében annak, hogy a felek miként kezelték az együttélés alatt a jövedelmüket és a közös háztartás fenntartásához milyen módon járultak hozzá.

Nem zárja ki az élettársi kapcsolat megállapíthatóságát önmagában az, hogy a közös gazdálkodás során csak az egyik fél gondoskodott a pénzkezelésről és viselte a közös háztartással kapcsolatos kiadásokat, tevékenységeket. Nem a pénzkezelés formális módja, hanem a jövedelmeknek a közös életvitelhez való felhasználása, a megtakarításnak az együttélést szolgáló

célra fordítása az, ami a gazdálkodás jellegét meghatározza. (Legfelsőbb Bíróság P.törv.II.20.272/1990.)

A megyei bíróság álláspontja szerinti megszorítást sem a jogszabályi rendelkezés, sem pedig a bírói gyakorlat nem tartalmaz. Ugyanakkor az ítélőtábla álláspontja szerint hosszútávú gazdasági cél az is, ha az együtt élő felek vagyoni eszközeiket közös rendelkezésre bocsátva közös életvitelt folytatnak folyamatosan és távlatilag.

Az ítélőtábla alaposnak találta a felperesnek az élettársi kapcsolat 1993. év elejétől való megállapítására vonatkozó fellebbezését, ugyanakkor az I.r. alperes csatlakozó fellebbezésében foglaltakat - amelyben az élettársi kapcsolat fennállását vitatta - nem osztotta.

A megyei bíróság kizárólag azon időponttól kezdődően találta megállapíthatónak az élettársi kapcsolat fennállását, amikor a néhai és az I.r. alperes 1999. őszén (1999. november 12.) megvásárolták a b.-i (c.) hrsz-ú ingatlanokat 1/4-1/4 arányban. Ezt az adásvételt találta olyan hosszútávú gazdasági célnak, illetve együttműködésnek, ami a többi törvényes elemmel együtt az élettársi kapcsolat megállapítását lehetővé teszi.

Az élettársi kapcsolat fennállása vagy fenn nem állása körében a megyei bíróság helyesen utalt arra, hogy a felperesi, illetve az alperesi tanúk vallomása elfogultságuk miatt eltért egymástól és ellentétes nyilatkozatok hangzottak el. Az ítélőtábla álláspontja szerint azonban a megyei bíróság a felperesi, illetve az alperesi tanúk vallomását nem ütköztette az érdektelen tanúk vallomásával, illetve az I.r. alperes bontóperi eljárásában jegyzőkönyvbe rögzített nyilatkozatokkal, valamint tanúvallomásokkal. Helytelen álláspontot foglalt el a megyei bíróság, amikor az I.r. alperes bontóperi eljárásának bizonyítási adatait jelen peres eljárásban mellőzte arra hivatkozással, hogy a korábbi perben nem azt vizsgálta a bíróság, hogy a jogi értelemben vett élettársi kapcsolat fennállt-e vagy sem. Azon perben az I.r. alperes, illetve az I.r. alperes leánya H. R. nyilvánvalóan elfogulatlan nyilatkozatot tettek, míg jelen perben az érdekeltységük már megállapítható.

Az I.r. alperes által a Szombathelyi Városi Bírósághoz P.20.989/1992. számú bontóperi eljárásban benyújtott keresetlevél az alperes idézésre alkalmas lakcímekeként a ... számot jelöli meg, ami azt igazolja, hogy az I.r. alperes 1992. augusztus 4-én már nem lakott a volt házastársával közös ... utcai ingatlanban.

Ugyanezen per 3. sorszámú jegyzőkönyvének 5. oldal utolsó bekezdésében a jelen per alperese - mint ezen per felperese - bírói kérdésre úgy nyilatkozott, hogy „nem tudom, hogy annak nevezhető-e, talán igen, az élettársam ... úr.” Lényegében hasonló nyilatkozatot tett az I.r. alperes leánya H. R. a 7. sorszámú jegyzőkönyv 3. bekezdésében, amelyben azt adta elő, hogy „az édesanyám nem volt kénytelen elmenni, saját belátása szerint ment el. Ennek szorosan vett oka az volt, hogy külön akart lenni, élni azzal, akivel együtt élt. Azt tudom, hogy az édesanyám most is együtt él valakivel.”

Az I.r. alperes volt házastársa H. I. ugyanezen tárgyalási jegyzőkönyv 3. oldal első bekezdésében személyes meghallgatása során elmondta, hogy az I.r. alperes 1992. februárjában költözött el és az életközösségük véglegesen 1992. májusában szakadt meg. Tudott arról is, hogy az I.r. alperesnek a néhaival volt kapcsolata.

A 22. sorszámú jegyzőkönyv 4. oldalán tanúként meghallgatott Sz. I.-né - az I.r. alperes volt alkalmazottja - előadta, hogy az I.r. alperes ...-n az ...feletti lakásban lakott. Sz. E. tanú (ugyanezen jegyzőkönyv első és második bekezdése) úgy nyilatkozott, hogy 1992. februárjában a felperes összepakolt és eljött a ... szám alatti ingatlanból. Tudott arról is, hogy egy kapcsolata volt.

Az I.r. alperes korábbi jogi képviselője T.-né dr. H. E. ügyvéd a felperes jogi képviselője részére 2004. november 3. napján írt levelének 2. oldalán a néhait „élettársként” jelölte meg. Ugyanakkor az I.r. alperes 2005. február 24. napján dr. Bálint Mónika közjegyző részére a 2002.15/Kj/239/2004. számú hagyatéki eljárásban egy levelet nyújtott be, amelyben „az örökhagyóval közösen vásárolt b.-i ingatlanok vételárához felvett közös kölcsön „1/2 részének az örökssel szembeni érvényesítéséről beszélt.

E. K. (korábban E. J.-né) érdektelen tanú - aki a ... utcai ingatlan közös képviselője volt - szintén elmondta, hogy a néhai életvitelszerűen ott lakott a ...utcában és nagyon szépen éltek az I.r. alperessel. A néhai mamája is sokszor ebédelt ott. Ha nem volt otthon az I.r. alperes a néhai kifizette a közös költséget is (56.jkv. 5.oldal).

P.-né H. É. M. érdektelen tanú előadta, hogy férje 13 évig volt a néhai alkalmazottja 2000.év január végéig. A felek a ...utcából a ...utcába költöztek, amit együtt építettek. A férjétől tudott arról, hogy a műhely bevételeiből a néhai fuvar és építőanyag számlát fizetett, az I.r. alperes esetenként belenyúlt a kasszába és pénzt vett ki. Több százezer, illetve milliós nagyságrendű számlákról beszélt. Tudomása szerint a néhai jómódú ember volt. (25/II.jkv. 13-16. oldal)

V. Gy. 1981-től 2000.évig dolgozott a néhai műhelyében, az I.r. alperes 1994-95 körül bejárt a műhelybe és bőrkötőket áraztatott át. Tudomása szerint a néhai az I.r. alperessel együtt építkezett. Volt olyan, hogy a ...utcai építkezéssel kapcsolatos számlákat a néhai fizette ki. Telekvásárlásról is beszélt a néhai, abba forgatta a pénzét. (56.jkv. 34-37.oldal)

M. S. érdektelen tanú építési vállalkozó földmunkát végzett a ...utcában. Tudomása szerint a felek élettársak voltak, együtt építkeztek és a ...utcában laktak.

Az I.r. alperes két nagyobb összegű kifizetést végzett, kisebb kifizetéseket a néhai is eszközölt. Az utolsó 30-40.000 Ft körüli összeget hosszú idő után a néhai egyenlítette ki.

Az ítélet tábla álláspontja szerint mindezen érdektelen tanúvallomások és a meghivatkozott objektív okirati bizonyítékok azt igazolták, hogy a néhai és az I.r. alperes már 1993 év elejétől élettársként éltek együtt. Ezen bizonyítékok és dr.T.-né dr.H. E. tanúvallomásának értékelésére vonatkozó fentebbi álláspont mellett az ítélet tábla nem osztotta az I.r. alperes fellebbezési érvelését - köztük nevezett tanú vallomásának tartalmára való hivatkozását - hogy a felperes az élettársi kapcsolat együttes törvényi feltételeit nem bizonyította. E vonatkozásban a felperes a Pp.164.§./1/ bekezdésében előírt bizonyítási kötelezettségének eleget tett.

Az élettársi kapcsolat megállapításának mindegyik törvényi feltétele fennállt, hiszen a néhai és az I.r. alperes a ...illetve a ...utcában együtt laktak, érzelmi közösségben éltek, kapcsolatukat kifelé is felvállalták, és közösen gazdálkodtak mind a hétköznapi, mind pedig a tágabb életvitel körében, egymás gazdasági ügyeibe belefolytak.

Csak utalni kíván az ítélet tábla arra, hogy a felek jövedelmi viszonyainak, az esetleges különvagyoni szerzésnek a szerzéshez való hozzájárulás körében, annak mértéke meghatározásánál van relevanciája.

Mindezen indokok alapján az ítélet tábla a megyei bíróság ítéletét a Pp.253.§. /2/ bekezdése alapján részben megváltoztatta.

Győr, 2007. évi szeptember hó 21.napján

Dr. Ábrahám Éva sk.

a tanács elnöke

Dr. Vass Mária sk.

előadó bíró

Dr. Lezsák József

bíró

